

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Posudek diplomové práce Magdaleny Jochcové
Vedoucí práce: PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.
Oponent: PhDr. Jaroslav Štichauer, PhD.
Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce: Vyjádření epistémické modality ve francouzštině

Tématem předkládané diplomové práce je korpusová analýza vybraného souboru potenciálně epistémických adverbii na –ment. Kvantitativní analýza provedená na korpusech FRANTEXT, Est républicain a frWac je zaměřena jednak na vývoj frekvence vybraných adverbii, jednak na jejich zastoupení v různých textových typech (románech, odborných textech, publicistice a textech stažených z internetu). Kvalitativní analýza je založena na výskyttech z paralelního korpusu InterCorp a soustředí se na konkrétní fungování vybraných adverbii v závislosti na několika faktorech – pozici ve větě, modálním nebo způsobovém významu, umístění na jistotní škále a překladových protějšcích v češtině.

Formální náležitosti práce a její úprava.

Předkládaný text respektuje požadavky na rozsah tohoto typu akademické práce a je doprovázen přílohami a přehledným seznamem tabulek a grafů. Závěrečný seznam bibliografie je zpracován pečlivě (pouze u Nádvorníková 2012 chybí zbylé údaje). Práce je psána kultivovaným jazykem, překlepy a další chyby nejsou příliš časté – *muvcího* (str. 16), *byly dohledány synonyma* (str. 35), opakovaně pouze chybné užití vztažného zájmena *jenž* (...*, jež bude následně...* str. 7, podobně na str. 29 aj.), některá tautologická vyjádření (*kvantitativní frekvence* – str. 8), nebo vyjádření nejasná – *skutečná substantiva* (str. 21), *mezi autory panuje nejednota ohledně epistémických příslovcí* (str. 29), *...škálou, kterou vyhodnotil FRANTEXT* (str. 44), *větší polovinu* (str. 63), *většina adverbii se v korpusu užívala...* str. 82. Autorka využívá exemplifikace nejen v části kvalitativní, ale i kvantitativní, což podporuje srozumitelnost textu; v příkladech jsou však někdy ponechány mezery po tokenizaci (např. str. 47). V příkladech z paralelního korpusu je třeba ocenit uvádění nejen údajů o výchozím textu, ale i o překladateli.

Hodnocení obsahu práce. Autorka ve své práci analyzovala velké množství dat, a to jak v části kvantitativní, tak v části kvalitativní (zde 2473 výskytů, u nichž byly brány v úvahu jednotlivé potenciálně relevantní faktory). Autorka je schopna brát v úvahu omezení provedeného výzkumu (např. na str. 57) i omezení jednotlivých použitých korpusů, např. nerovnoměrné zastoupení časových období v korpusu FRANTEXT (zde je třeba ocenit práci odvedenou na grafu 2 – str. 42). Velké množství práce a úsilí bylo věnováno rovněž analýze frekvence jednotlivých adverbii ve zkoumaných korpusech (Graf 3 na str. 55), jejich pozici ve větě (Tabulka 11 na str. 63 a Tabulka 13 na str. 74) a také analýze překladových protějšků – Tabulka 14 na str. 78-79. (V Tabulce 13 na str. 74 kvůli zaokrouhlení nedosahují procentuální údaje pro jednotlivé typy míry jistoty celkových 100 %.) Tam, kde autorka propojuje výsledky jednotlivých analýz, dospívá k některým relevantním závěrům, např. rozdílů mezi mluveným a psaným jazykem (str. 75) nebo vysoká frekvence *évidemment*

v synchronním korpusu a ústup *assurément* naznačený analýzou vývoje frekvence na korpusu FRANTEXT (str. 56). (V tomto komentáři však autorka pravděpodobně zaměnila „publicistický“ za „beletristický“ – druhá nejvyšší frekvence *évidemment* je podle Grafu 3 v románech.) Některá potenciálně velmi přínosná srovnání získaných dat však autorka ponechává stranou – např. postrádám srovnání relativní frekvence zkoumaných adverbii v InterCorpu a v jednojazyčných korpusech (např. údajů z Grafu 5 na str. 59 a Tabulky 7 na str. 51). Toto srovnání by mohlo naznačit specifika vzorků z paralelního korpusu.

Nadějně propojení zkoumaných faktorů nabízí např. závěr na str. 75, který dává do souvislosti pozice zkoumaných adverbii a typ textu, ale chybí zde propojení na konkrétní adverbia a na jejich konkrétní fungování v textu, i když údaje jsou k dispozici v Tabulce 13 na předchozí straně (např. by bylo možné komentovat rozdíly ve fungování *évidemment* v iniciální pozici, častější v beletrii, a v pozici postverbální, převažující v odborných textech, a následně dát závěry do souvislosti s výsledky pro zápisy z debat, kde se *évidemment* objevuje dosti často v obou pozicích.) Rovněž by stálo za komentář, že čtyři z pěti nejčastějších adverbii v iniciální pozici odkazují svým významem na vizuální vjem (*apparemment*, *évidemment*, *visiblement* a *manifestement*). Podobně by bylo možné se zamyslet nad překvapivě vyšší frekvencí zkoumaných adverbii v románech než v publicistice (str. 55) a znovu zde vzít v úvahu rozdíly ve fungování jednotlivých adverbii – např. potenciálně vysokou frekvenci výskytu *évidemment* jakožto větného ekvivalentu (tedy nikoli jako modálního adverbia). Autorka na několika místech zmiňuje hypotézu o vyšší frekvenci modálních adverbii v odborných textech, převzatou Molinier – Levrier 2000, vlastní hypotéza a komentář ke specifikům publicistických textů však chybí. Podobně není využit potenciál přehledu českých překladových ekvivalentů jednotlivých zkoumaných adverbii, ačkoli by mohl být přínosem pro zkvalitnění dvojjazyčných česko-francouzských slovníků.

Některé komentáře k jednotlivým příkladům užití adverbii obsahují věcné chyby – např. *évidemment* v [9a] na str. 52 není postverbální, protože je součástí vytýkácké konstrukce, jde tedy spíše o užití v antepozici. V příkladu [14a] jde adverbium *sans doute* spíše proti významu adverbia *certainement*, protože v současné francouzštině *sans doute* vyjadřuje spíše nižší míru jistoty. Nesrovnalosti se vyskytují i u některých tabulek a grafů – např. není jasné, co autorka míní následující větou na str. 60 vztahující se k Grafu 5: *Lze tedy předpokládat, že při větším rozsahu subkorpusu by hodnota relativní frekvence byla vyšší.* V Příloze 1 na str. 93 pak není jasné, proč je do části „frekvence užívání stoupá“ zařazeno i adverbium *naturellement*.

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 9. 9. 2015

PhDr. Olga Nádvořníková, PhD.